

практикантами. Проанализированы факторы, которые, на взгляд студентов, влияют на качество практики. Особое внимание уделено ожиданиям студентов от переводческой практики, соответствию условий практики реальным условиям труда переводчика. Определены проблемы, с которыми сталкиваются будущие переводчики во время практики.

***Ключевые слова:** будущие переводчики, переводческая практика на Украине и в Германии, представления о профессии.*

УДК 81.112.2'374

Сойко І.В., к. філол. н., доц.

Інститут філології КНУ імені Тараса Шевченка, Київ

ДО ПИТАННЯ ПРО КОНЦЕПЦІЮ СУЧАСНОГО ЕЛЕКТРОННОГО НІМЕЦЬКО-УКРАЇНСЬКОГО ЮРИДИЧНОГО СЛОВНИКА

У статті розглянуто концептуальні принципи, покладені в основу Німецько-української юридичної онлайн-бази – першого в Україні німецько-українського електронного словника юридичних термінів. Проаналізовано й проілюстровано на конкретних прикладах із словникових статей такі лексикографічні принципи, як дефініція терміна, коментар до терміна німецькою та українською мовами, джерело дефініції та коментаря, вказівка на галузь права та належність терміна до певної національної системи права, а також фіксація основних типів колокацій.

***Ключові слова:** електронний юридичний словник, юридична лексикографія, лексикографічні принципи, дефініція терміна, коментар до терміна, пов'язані поняття, колокація, перекладацький відповідник.*

Питання про концептуальні принципи укладання сучасного німецько-українського юридичного словника вперше ставилося нами 15 років тому після виходу у світ нашого «Німецько-українсько-російського коментованого словника з адміністративного права» (укладачі: Б. Шлоер та І. Сойко) (надалі: НУРКС) [3; 5]. У тій науковій студії було детально викладено концептуальні

принципи, покладені в основу зазначеної лексикографічної праці, й висвітлено основні моменти, які становлять її специфіку й відрізняють її від інших перекладних словників. З погляду сьогодення можна, напевне, стверджувати, що запропонована нами концепція сучасного *словника-дослідження*, за влучним висловом Ю. Зайцева [5: 14], повністю себе виправдала: чимало запропонованих нами українських відповідників німецьких термінів адміністративного права були використані як у процесі кодифікації адміністративного законодавства, так і в наукових дослідженнях з адміністративного права [1]. Схвальні відгуки словник дістав також від перекладачів-практиків, що спеціалізуються на перекладі юридичних текстів, та з боку критики [6].

Звичайно, з моменту появи нашого словника в Україні сталися значні зміни в плані кодифікації адміністративного права, а саме кодифікації його окремих підгалузей та інститутів. Так, парламентом ухвалено «Кодекс адміністративного судочинства України», робочою групою підготовлено проект закону «Про адміністративну процедуру», який, сподіваємось, найближчим часом буде винесено на розгляд Верховної Ради. Обидва документи орієнтуються на відповідні німецькі законодавчі акти – *Verwaltungsgerichtsordnung* та *Verwaltungsverfahrensgesetz*. Крім того, за сприяння Німецького фонду міжнародного правового співробітництва було опубліковано робочі переклади українською мовою німецьких Закону про адміністративну процедуру (*Verwaltungsverfahrensgesetz*) та Кодексу адміністративного судочинства (*Verwaltungsgerichtsordnung*). З'явилися також фундаментальні наукові дослідження в галузі німецько-українського юридичного перекладу, зокрема, монографія О.А. Шаблій та низка інших наукових розвідок [4]. Всі ці здобутки правової думки, практики перекладу юридичних текстів та перекладознавства, а також технічні можливості Інтернету створюють надзвичайно сприятливий фон для подальшого

розвитку німецько-української перекладної юридичної термінографії.

Сьогодні, як ніколи, відчувається гостра потреба у створенні повного німецько-українського словника юридичних термінів, який би, з одного боку, задовольняв запити перекладачів-практиків, а з другого – слугував своєрідним «словником понять» [2] або довідником з порівняльного аналізу правничої термінології. Цим вимогам до певної міри концептуально відповідає словник НУРКС, проте його обсяг обмежений підсистемою адміністративного і суміжних галузей права. Крім того, багато українських відповідників німецьких термінів потребують уточнення або мають бути доповнені новими лексичними значеннями чи коментарями. Це цілком природно, оскільки терміносистема права є дуже динамічною й постійно розвивається і вдосконалюється залежно від суспільних потреб. Це стосується будь-якої національної системи права, особливо ж української, яка нині переживає нову хвилю національного відродження.

Зрозуміло, що двомовне документування юридичних термінів на основі порівняльного аналізу поняттєвих систем обмежене рамками і можливостями друкованих лексикографічних праць, вимагає чималих зусиль і часу (напр., робота над словником НУРКС тривала близько шести років), до того ж воно унеможливає оперативне внесення змін чи лексичних правок. Найбільш ефективно його можна здійснювати з допомогою електронних термінологічних баз чи банків даних [2: 154].

Прикладом такого інноваційного проекту є Німецько-українська юридична термінологічна онлайн-база даних (заг. редакція Б. Шлоера та О. А. Шаблій), розроблена за підтримки Міністерства закордонних справ Федеративної Республіки Німеччина авторським колективом німецьких та українських правознавців, перекладачів і програмістів, зокрема членами ГО «Українсько-німецький правознавчий діалог», співробітниками Наукового центру німецького права Київського національного університету імені Тараса

Шевченка та його німецькими партнерськими організаціями у рамках Українсько-німецького року мов 2017/2018. Власне, це перший в Україні електронний німецько-український коментований словник юридичних термінів, який надає перевірені і консолідовані українські відповідники термінів правової системи Німеччини та юридичні коментарі до них [10]. Слід зазначити, що цю базу даних уже розміщено у вільному доступі в Інтернеті, хоча робота над нею ще не завершена.

Як член авторського колективу, зупинюся коротко на основних концептуальних принципах, покладених в основу термінологічної бази, які становлять специфіку цього електронного словника й відрізняють його від інших перекладних словників.

1. База даних спирається на ті лексикографічні принципи, які були розроблені Ю. Зайцевим, директором Центру правничої термінології, перекладів та словників Української Правничої Фундації, та укладачами НУРКС. При цьому розробниками бази була запропонована більш деталізована й чітка структура словникової статті, яка включає такі параметри: 1) реєстрове слово: термін німецькою мовою; 2) короткі граматичні характеристики: рід і число іменника; 3) регіон функціонування терміна (Німеччина, Австрія, Швейцарія, Баварія, Україна, ЄС); 4) галузь права (адміністративне право, цивільне право тощо, всього 38 галузей, включаючи право ЄС); 5) мовний реєстр (спеціальна мова, розмовна мова); 6) стан (актуальний термін чи застарілий); 7) група (тобто організація-виконавець проекту: Правознавчий діалог); 8) проект (рік започаткування проекту: 2017). Далі йдуть пункти, що розкривають або уточнюють юридичний зміст терміна: 9) дефініція (змісту поняття); 10) джерело дефініції; 11) пов'язані терміни; 12) коментар; 13) джерело коментаря.

Аналогічну структуру має й українська термінологічна стаття. Щоправда, поля 9) та 11) цієї статті призначені також для українського

перекладу відповідних текстових пояснень німецького терміна (побудову термінологічних статей і їх конкретне наповнення див. на сайті) [10].

2. Дефініція розкриває зміст вираженого юридичним терміном поняття права. Необхідність дефініції термінів є сьогодні важливим елементом сучасного перекладного юридичного словника [2; 6]. У базі даних наводиться або кодифікована (законодавча) дефініція терміна із зазначенням конкретного джерела або ж дається його описове визначення відповідним експертом-правознавцем, так само із зазначенням джерела: прізвища правознавця, автора монографії, судового рішення, інтернет-ресурсу тощо. Напр., дефініція до вихідного терміна: **Beteiligungsfähigkeit** *f* Die Beteiligungsfähigkeit bedeutet, dass jemand an einem Verfahren teilnehmen und Verfahrenshandlungen vornehmen kann. § 11 Verwaltungsverfahrensgesetz: Fähig, am Verfahren beteiligt zu sein, sind 1. natürliche und juristische Personen, 2. Vereinigungen, soweit ihnen ein Recht zustehen kann, 3. Behörden. (BS) Як бачимо, в самому визначенні міститься вказівка на відповідну норму німецького Закону про адміністративну процедуру. Абревіатура BS вказує на авторство дефініції – *Bernhard Schloer*. Далі, у спеціальній графі, наводиться переклад дефініції українською мовою: *Правоздатність означає спроможність брати участь у провадженні чи адміністративній процедурі і здійснювати процесуальні дії. § 11 Закону про адміністративну процедуру: Право брати участь у процедурі мають 1. фізичні та юридичні особи, 2. об'єднання, якщо їм може бути надане таке право, 3. органи влади.* Запропонований еквівалент **адміністративно-процесуальна правоздатність**, (а також синонімічний еквівалент **здатність виступати учасником**), судячи з коментаря українською мовою, є термінологічним відповідником системи українського адміністративного права. Ось цей коментар: *адміністративно-процесуальну правоздатність мають ті особи, які здатні виступати учасниками адміністративного провадження з*

власними процесуальними правами, напр., позивач, відповідач, залучена третя особа.

Нааявність дефініції реєстрового слова, найчастіше терміна вихідної мови й вихідної правової системи, коментаря до терміна, а також визначення його відповідника у мові перекладу й коментар до нього дозволяють перекладачеві встановити відношення еквівалентності між німецьким терміном та українським еквівалентом. Крім того, на відміну від традиційних словників, які лише фіксують прості відповідники на рівні термінів чи перекладацьких еквівалентів, за такої моделі для користувачів-юристів з'являється можливість розкрити поняттєвий зміст термінів і здійснити їх порівняльний аналіз.

3. У рубриці «коментар» розкриваються певні моменти, що стосуються змісту поняття чи специфіки вживання терміна. Як зазначає О.А. Шаблій, у функції коментар «вступає у гру динамічна організація даних» [10: 9]: тут можна вказати поточну інформацію, тенденції та застерегти користувачів від можливих помилок при перекладі. Так, у коментарі до терміна **Zweitschrift** *дублікат* вказано на ризик помилкового перекладу як «*копія*». «Окрім цього, тут можна звернути увагу на різний обсяг змісту, приміром, коли певне поняття української системи права має набагато ширший зміст, ніж німецьке. Як приклад, німецьке поняття адміністративного акту чітко визначене в Законі про адміністративну процедуру (VwVfG), тоді як відповідне українське поняття охоплює значно ширшу сферу дій» [10: 9].

Наведемо приклад повного коментаря до поняття **Angeklagter** *нідсудний*. Спершу коментар німецькою мовою: *Die Bezeichnung des Täters im deutschen Strafprozess ist sehr technisch. Im Ermittlungsverfahren vor der Erhebung der Anklage - "Beschuldigter". Nach Anklageerhebung vor der Entscheidung des Gerichts über die Eröffnung des Hauptverfahrens (sog. Zwischenverfahren) - "Angeschuldigter". Nach der Eröffnung des Hauptverfahrens*

durch das Gericht - "Angeklagter". Для порівняння коментар українською мовою: *Найменування виконавця в німецькому кримінальному процесі є суто технічним питанням. Так, на стадії попереднього розслідування до висунення обвинувачення він є "Beschuldiger" («обвинувачений»). Після висунення обвинувачення, але до винесення судом постанови про відкриття судового розгляду (на так зв. «підготовчому засіданні») він називається "Angeschuldigter" («обвинувачений»), а після відкриття судом судового розгляду - "Angeklagter" («підсудний»)* (Джерело коментаря: § 157, 200 ff. StPO). Порівняльний аналіз обох коментарів дозволяє зробити висновок про диференційованість поняття *обвинувачений* в німецькій системі права, відповідно, при доборі німецького відповідника слід враховувати часовий параметр, пов'язаний з висуненням обвинувачення.

4. Важливу роль для визначення місця вихідного терміна в системі понять мають його зв'язки з суміжними поняттями, тобто так звані «пов'язані поняття». Так, у юридичній базі, з одного боку, робляться посилання на поняття, пов'язані з певним терміном предметним зв'язком або галузево-тематичною приналежністю. Напр., такий термін з кримінального права, як **Vorsatztheorie** *теорія умислу* пов'язаний із предметно спорідненими поняттями **Vorsatz**, **Rechtswidrigkeit**, **Schuld**, **Prüfungsschema**, **Straftat** (*умисел, неправомірність діяння, вина, система перевірки, злочинне діяння*), які дають нам додаткову інформацію у вигляді коментарів чи пояснень. З другого боку, в коментарях зустрічаються посилання на терміни, схожі за формою, проте з різним значенням. Напр., **rechtliches Interesse** *правовий інтерес* → **berechtigtes Interesse** *правомірний інтерес*. При цьому дається детальне пояснення змісту обох термінологічних словосполучень та вказується на їхній зв'язок з терміном **öffentliches Interesse** *публічний / суспільний інтерес*. У деяких словникових статтях подано посилання на весь тематичний ряд, пов'язаний предметно-поняттєвим зв'язком, який,

безумовно, зацікавить як германістів, перекладачів, так і юристів. Напр., реєстрове слово **Verfahrensgrundsätze** відсилає користувача до інших процесуальних принципів або основних принципів адміністративної процедури, зокрема: *Amtsermittlungsgrundsatz, Beibringungsgrundsatz, Dispositionsmaxime, Inquisitionsmaxime, Konzentrationsmaxime, Mündlichkeit des Verfahrens, Mündlichkeitsgrundsatz, Öffentlichkeitsgrundsatz, Officialmaxime, rechtliches Gehör, richterliche Aufklärungspflicht, Unmittelbarkeit des Verfahrens, Verfügungsgrundsatz, Verhandlungsgrundsatz, Waffengleichheit.*

5. Незважаючи на те, що Німецько-українська юридична база згідно з метою проекту ґрунтується на системі права Німеччини, вона до певної міри враховує термінологічну специфіку правових систем Австрії та Швейцарії. Так, у правовій системі Німеччини терміни **Mord** *умисне вбивство* і **Totschlag** *вбивство* мають зовсім інші значення, ніж ті самі терміни у системі права Австрії, де вони, навпаки, означають *вбивство (без обтяжуючих обставин)* та *умисне вбивство*. В разі потреби австрійські та швейцарські юридичні терміни супроводжуються відповідними поясненнями. Напр., **Bundesexekution f (Österreich)** *федеральне примусове виконання (примусовий захід, що застосовується федерацією щодо федеральних земель, аби примусити їх до виконання обов'язків перед федерацією).*

У базі представлені й описані також деякі ключові терміни права ЄС. Щоправда, окремі терміни, запозичені зі словника НУРКС з неточним українським відповідником, потребують уточнення. Так, німецькомовні терміни **EU-Verordnung** та **Gemeinschaftsverordnung**, на нашу думку, слід перекласти як *регламент ЄС*, а не *постанова ЄС*.

6. Ще однією важливою характеристикою термінологічної бази як сучасного електронного юридичного словника є обов'язкова вказівка на віднесеність терміна до конкретної галузі права. Якщо якийсь термін належить до кількох галузей права, то на це вказує позначка *allgemein*

(загалън.). Така вказівка є особливо необхідною при перекладі багатозначних термінів, коли різні семми вказують на належність до різних галузей права. В такому разі один і той же термін подається в різних термінологічних статтях. Напр., абстрактний іменник **Leistung f**, залежно від галузі права і, звичайно, контексту має такі українські відповідники: *виконання (зобов'язань)*; *зобов'язання (платіж, виконана робота тощо)* – у цивільному праві; *соціальна допомога, соціальні виплати* – в адміністративному праві.

7. Термінологічна база продовжує традицію, започатковану укладачами словника НУРКС, й подає велику кількість колокацій до термінів правової системи Німеччини, а також їх відповідники в українській системі права. Під колокаціями, вслід за Ф.Й. Гаусманном, розуміємо «типове, специфічне й характерне поєднання двох слів» [8: 118] або, точніше, «колокація – це фразеологічне сполучення основи й колокатора» [9: 83]. Інакше кажучи, колокації являють собою усталені словосполучення, які посідають проміжне місце між вільними словосполученнями і фразеологізмами і можуть бути віднесені до фразем неідіоматичного типу. Колокації становлять певні труднощі при перекладі, особливо при перекладі юридичних текстів. Такі труднощі, як правило, можуть бути зумовлені відсутністю в мові перекладу еквівалентного усталеного словосполучення, необхідністю вибору між двома чи кількома колокаціями, інтерферентним впливом третьої мови (приміром, російської) або ж лексикографічними прогалинами, тобто відсутністю відповідника в словниковій статті. В останньому випадку перекладачеві доводиться самому вести пошук необхідного відповідника, втрачаючи при цьому дорожочінний час. Тому дуже добре, що в термінологічній базі зафіксовано найбільш уживані колокації, що зустрічаються в текстах різних галузей права.

Як показує попередній аналіз, вони охоплюють три основні типи: 1) дієслівно-іменні сполучення (з прийменником чи без прийменника): **in das**

Amt berufen *призначати на посаду*; **Klage erheben / einbringen** *подавати позов* (в НУПКС – *учиняти позов*); **Schadenersatzanspruch erheben**; *вимагати відшкодування шкоди*; **Sicherheit leisten** *гарантувати, надавати гарантії*; 2) ад’єктивно-іменні словосполучення: **öffentliche Gewalt** *публічна влада*; **arglistige Täuschung** *свідоме [умисне] введення в оману*; 3) іменні словосполучення: **Ablehnung des Richters** *відвід судді*; **Vorrang des Gesetzes** *верховенство закону*. Частина колокацій, особливо ті, що належать до другого та третього типу, можуть розглядатися як термінологічні словосполучення (двослівні терміни), тоді як дієслівно-іменні сполучення, очевидно, такого статусу не мають. Щоправда, для користувача термінологічної бази ця обставина не є релевантною, адже його в першу чергу цікавлять наведені в ній відповідники мови перекладу.

8. Цінність термінологічної бази полягає, зокрема, в тому, що в ній близько 30 % реєстрових слів вперше введено в науковий обіг. Їх переклад, з одного боку, ускладнювався часто високим ступенем абстрактності німецького терміна, відсутністю аналогічного поняття в українському праві, необхідністю пошуку додаткової інформації в довідкових виданнях, офіційних перекладах тощо, з другого – полегшувався завдяки ґрунтовним коментарям експертів з різних галузей права та технічним можливостям ефективної внутрішньої комунікації між членами авторського колективу. При перекладі окремих термінів, найчастіше багатокомпонентних складних іменників, укладачі змушені були вдаватися до описового, іноді дещо громіздкого перекладу або до штучних термінотворів. Ось декілька прикладів: **Entschuldigungstatbestandsirrtum** *m* *омана щодо існування обставини, що виключає злочинність діяння на рівні складу злочину*; **Erlaubnistatbestandsirrtum** *m* *омана щодо існування обставини, що виключає злочинність діяння*; **Fortfestsetzungsfeststellungsklage** *f* *позов про визнання протиправності адміністративного акта*.

Таким чином, сучасний перекладний юридичний словник повинен мати характер словника-дослідження, який би поєднував здобутки й новітні тенденції термінологічної лексикографії. При цьому широкі можливості відкриває електронний словник у вигляді юридичної термінологічної онлайн-бази даних, укладений Центром німецького права за співпраці німецьких та українських юристів, мовних експертів та перекладачів. Запропонована концепція словника вказує на його тлумачно-енциклопедичний й водночас на пошуково-експериментальний характер. Напрацьовані в ньому матеріали можуть бути використані не лише перекладачами, що спеціалізуються на перекладі юридичних текстів, а й юристами для порівняльних правознавчих студій.

Концептуальні принципи, покладені в основу цієї масштабної термінографічної праці, можуть бути реалізовані в перспективі при укладанні першого повного українсько-німецького юридичного словника.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. *Загальне адміністративне право* : підручник / [Гриценко І. С., Мельник Р. С., Пухтецька А. А. та інші]; за заг. ред. І. С. Гриценка. – К. : Юрінком Інтер, 2015. – 568 с.
2. *Лайкауф Г.* От словаря слов к словарю понятий: о проблемах перевода и двуязычного описания юридических терминов / Г. Лайкауф // Вестник Волгоградского государственного университета. Серия 2, Языкознание. – 2013. - № 3 (19). – С. 150-157.
3. *Сойко І. В.* Про концептуальні засади сучасного перекладного юридичного словника / Іван Васильович Сойко // Мовні і концептуальні картини світу. Збірник наукових праць. – Київ : Видавничий дім Дмитра Бураго, 2004. – Вип. 14. Кн. 2. – С. 154-157.
4. *Шаблій О. А.* Німецько-український юридичний переклад: методологія, проблеми, перспективи: [монографія] / О. А. Шаблій. – Ніжин: Видавець ПП Лисенко М. М., 2012. – 320 с.
5. *Шлоер Б., Сойко І.* Німецько-українсько-російський коментований словник з адміністративного права / Загальна редакція Б. Шлоера та Ю. Зайцева. – К. : Український центр правничих студій, 2003. – 464 с.
6. *Frenzke, D.* Rezension zu: *Schloer, Bernhard; Sojko, Ivan*: Nimec'ko-ukrains'ko-rosijs'kyj komentovanyj slovnyk z administratyvnogo prava

(Deutsch-ukrainisch-russisches kommentiertes Wörterbuch des Verwaltungsrechts). Redaktion: B. Schloer und Ju. Zajcev, Ukrain's'ka Pravniča Fundacija, Kyiv 2003, 464 S. // Osteuropa-Recht, 49. Jahrgang, Heft 6. – Institut für Ostrecht der Universität zu Köln : 20003. – S. 587-589. 7. de Groot, G.-R. Zweisprachige juristische Wörterbücher // Übersetzen von Rechtstexten : Fachkommunikation im Spannungsfeld zwischen Rechtsordnung und Sprache / Peter Sandrini (Hrsg.). – Tübingen : Narr, 1999. – S. 203-227. 8. Hausmann, F. J. Kollokationen im deutschen Wörterbuch. Ein Beitrag zur Theorie des lexikographischen Beispiels. In: Henning Bergenholtz / Joachim Mugdan (Hrsg.), Lexikographie und Grammatik. Akten des Essener Kolloquiums zur Grammatik im Wörterbuch 28.-30.6.1984. Tübingen: Niemeyer, 1985. – S. 118-129. 9. Hausmann, F. J. Kollokationen in der Fachsprache: Schwerpunkt Französisch. In: Udo O. H. Jung / Angelina Kolesnikova (Hrsg.), Fachsprachen und Hochschule. – Frankfurt am Main: Peter Lang, 2003. – S. 83-92. 10. *On-line-Datenbank für deutsche Rechtsterminologie in ukrainischer Sprache*; hrsg. v. B. Schloer und O. Shablii. – Kyiv : Herausgeber Dr. Bernhard Schloer, Dr. Olena Shablii, 2018. – 28 S. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.rechtsdialog.org.

Стаття надійшла до редакції 16.01.2019

Soiko I. V., PhD., Associate Professor

Institute of Philology, Taras Shevchenko National University of Kyiv

ON CONCEPT OF A CONTEMPORARY ELECTRONIC GERMAN-UKRAINIAN LAW DICTIONARY

The article deals with conceptual principles underlying the German-Ukrainian Legal online-Database – the first German-Ukrainian dictionary of legal terms in Ukraine. Such lexicographical principles as definition of a term, the interpretative note to the term in German and Ukrainian, the reference of branch of law and belonging of the term to a certain national system of law as well as fixation of main collocation's types are analyzed and exemplified in a specific context of termbase entries.

Key words: *electronic law dictionary, legal lexicography, lexicographical principles, definition of a term, interpretative note to the term, linked concepts, collocation, translation equivalent.*

Сойко И.В., канд. филол. н., доц.

Институт филологии КНУ имени Тараса Шевченко

К ВОПРОСУ О КОНЦЕПЦИИ СОВРЕМЕННОГО ЭЛЕКТРОННОГО НЕМЕЦКО-УКРАИНСКОГО ЮРИДИЧЕСКОГО СЛОВАРЯ

В статье рассмотрены концептуальные принципы, положенные в основу Немецко-украинской юридической онлайн-базы – первого в Украине немецко-украинского электронного словаря юридических терминов. Проанализированы и проиллюстрированы на конкретных примерах из словарных статей такие лексикографические принципы, как дефиниция термина, комментарий к термину на немецком и украинском языках, источник дефиниции и комментария, обозначение отрасли права и принадлежности термина к определенной национальной системе права, а также фиксирование основных типов коллокаций.

Ключевые слова: *электронный юридический словарь, юридическая лексикография, лексикографические принципы, дефиниция термина, комментарий к термину, связанные понятия, коллокация, переводческий эквивалент.*

УДК 811.112'42:32(430)

Стасюк О.С., к. філол. н.

Інститут філології КНУ імені Тараса Шевченка, Київ

ЖАНРОВІ ОЗНАКИ УРЯДОВОЇ ДЕКЛАРАЦІЇ ФРН

Стаття присвячена визначенню жанрових ознак урядової декларації ФРН. Виявлено різновиди урядової декларації ФРН, які реалізуються в різних комунікативних ситуаціях, – урядові декларації, що виголошуються на початку роботи уряду, та урядові декларації щодо зовнішньополітичних питань. Описано основні характеристики кожного типу урядової декларації на прикладі сучасних виступів Федерального канцлера Німеччини Ангели Меркель. Визначено мовні засоби, за допомогою яких реалізується урядова декларація.

Ключові слова: *інтертекстуальність, парламентська комунікація, політична промова, тип тексту, урядова декларація.*